

Avaleht>Kohtumenetlused>Tsiivilasjad>Kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine>Kuidas kohtuotsust täitmisele pöörata?

Tsiivilõiguse valdkonnas jätkuvad ELi õiguse kohaselt need pooleliolevad menetlused, mis on algatatud enne üleminekuperioodi lõppu. Vastastikusel kokkuleppel Ühendkuningriigiga hoiab e-õiguskeskkonna portaali Ühendkuningriigiga seotud asjakohast teavet oma portaalis kuni 2024. aasta lõpuni.

Kuidas kohtuotsust täitmisele pöörata?

Põhja-Iirimaa

1 Mida tähendab täitmine tsiviil- ja kaubandusajades?

Täitmine on õigusmenetlus, mille abil saab sundida täitma kohtuotsust, kohtumäärust või kohtu korraldust.

Põhja-Iirimaa on ainulaadne tsiviilasjades tehtud kohtuotsuste täitmise süsteem. Enamik üldise õiguse süsteeme tagab kohtuotsuste täitmise täiendavate kohtumääruste kaudu. Põhja-Iirimaa tsiviilkohtute otsuseid, mis on seotud raha, esemete ja vara tagastamisega, pöörab täitmisele keskne kohtuotsuste täitevbüroo (*Enforcement of Judgments Office*), millel on nii haldus- kui ka kohtufunktsioon.

Kohtuotsuste täitevbüroo loodi 1971. aastal ja alates 1979. aastast on seda haldanud Põhja-Iirimaa kohtuteenistus (*Northern Ireland Courts and Tribunals Service*). Kohtuotsuste täitevbüroo volitused ja menetlused on sätestatud 1981. aasta kohtuotsuste täitmise määruses (Põhja-Iirimaa) (*Judgments Enforcement (Northern Ireland) Order 1981*; edaspidi „1981. aasta määrus“) ja 1981. aasta kohtuotsuste täitmise eeskirjades (Põhja-Iirimaa) (*Judgments Enforcement Rules (Northern Ireland) 1981 (SR 1981/147)*).

Kasutatakse järgmisi eri liiki täitmismeetodeid.

Osamaksetena tasumise määrus (*Instalment Order*) – määrus summa tasumiseks osamaksetena, juhul kui kohtuotsuste täitevbüroo on veendunud, et võlgnikul on olemas või on võimalik mõistliku aja jooksul saada vahendid võlgnetava summa täielikuks või osaliseks tasumiseks.

Töötasust kinnipidamise määrus (*Attachment of Earnings Order*) – see on võlgniku tööandjale suunatud määrus, mis kohustab teda tegema võlgniku töötasust perioodilisi mahaarvamisi ja edastama need kohtuotsuste täitevbüroole. See määrus erineb enamikust muudest täitmismäärustest selle poolest, et kohtuotsuste täitevbürool ei ole õigust seda teha ilma võlausaldaja eelneva taotluseta. Kohtuotsuste täitevbüroo võib ka määruse tööandjale kättetoimetamise peatada, kui ta on veendunud, et võlgnik teeb makse büroole vabatahtlikult.

Arestimismäärus (*Order of Seizure*) – see määrus võimaldab kohtuotsuste täitevbürool viia ära ja müüa osa võlgniku esemetest ja muust varast. Vara läheb kohtuotsuste täitevbüroo kontrolli alla ja valdusesse ning selle arvelt makstakse võlausaldajale, kelle kasuks määrus on tehtud.

Maa arestimismäärus (*Order Charging Land*) – seda määrust kasutatakse kõige sagedamini suurte võlgade puhul ja üldiselt koos mõne muu täitmismeetodiga. See määrus iseenesest ei tähenda võla tegelikku sissenõudmist; võlausaldaja peab astuma samme müügiõiguse kasutamiseks, esitades kohtule sundtäitmise taotluse. 1981. aasta määruses on sätestatud ka arestimismääruse tegemine muude varaliikide suhtes.

Makse saaja määramise määrus (*Order Appointing Receiver*) ja riigi vastu algatatavate menetluste seaduse kohane määrus (*Order Under the Crown Proceedings Act*) – makse saaja määramise määrus toimib nii, et mis tahes makse saajaks, millele võlgnikul võib õigus olla, määratakse täitevametnik.

Makse saaja määramise määruse saab teha näiteks maalt saadava rendi ja kasumi, testamendijärgsete kinnisasjaga seotud õiguste, füüsilisest isikust ettevõtjast võlgnikule lepingu alusel võlgnetavate summade või teise isiku või äriühingu vastu olevast tsiviilnõudest tulenevate maksete suhtes.

Võlgade (kolmandate isikute valduses oleva võlgniku vara) arestimise määrus (*Attachment of Debts (Garnishee) Order*) – võlgade arestimise määruse kohaselt peab võlausaldajale võla tasuma kohtuotsuses nimetatud võlgniku võlgnik (või käendaja). See annab tagatud nõuetega võlausaldaja staatuse igale võlausaldajale, kelle kasuks määrus tehakse, ning seda kohaldatakse tasumisele kuuluvate võlgade või viitvõlgade suhtes.

Maa valduse üleandmise määrus (*Order for Delivery of Possession of Land*) – maa valdust käsitleva kohtuotsuse täitmine tagatakse maa valduse üleandmise määrusega ja see annab kohtuotsuste täitevbüroole õiguse tõsta välja isik, kelle valduses maa on, olenemata sellest, kas ta on kostja või mitte.

Vara üleandmise määrus (*Order for the Delivery of Goods*) – vara valdust käsitleva kohtuotsuse täitmine tagatakse vara üleandmise määrusega.

Kohtuotsuste täitevbüroo võtab vara ära ja see tagastatakse võlausaldajale. Seda ei tohiks segi ajada arestimismäärusega, kuna vara ei müüda.

2 Milline asutus või millised asutused on täitmisel pädev/pädevad?

Enforcement of Judgments Office (kohtuotsuste täitevbüroo)

Laganside House

23-27 Oxford Street

Belfast

BT1 3LA

3 Mis tingimustel võib välja anda täitedokumendi või teha täitmisotsuse?**3.1 Menetlus**

Iga isik, kellel on õigus kohtuotsuse täitmisele, võib asjakohase lõivu tasumise korral taotleda kohtuotsuste täitevbüroolt selle kohtuotsuse täitmisele pööramist. Enne taotluse esitamist tuleb võlgnikule teatada täitmise taotlemise kavatsusest. Kui võlgnik ei täida kohtuotsust kümne päeva jooksul alates kuupäevast, mil talle teatati täitmise taotlemise kavatsusest, võib taotleja asuda otsust täitma. Kui kõigi tasumisele kuuluvate summade jääk on suurem kui 3000 Inglise naela, võib esitada esialgse taotluse. See võimaldab võlausaldajal taotleda arestimismäärust ja võlgniku vahendeid käsitlevat aruannet, et teha teadlikum otsus selle kohta, kas täitmist jätkata.

Kui taotlus on vastu võetud, toimetab kohtuotsuste täitevbüroo võlgnikule viivitamata kätte arestimismääruse, millega võetakse võlgniku konkreetne vara (v.a selline vara nagu majapidamistarbed) kohtuotsuste täitevbüroo valdusesse ja kontrolli alla, nii et seda ei saa enam käsutada. Arestimismäärus lõpetatakse üksnes kohtuotsuses märgitud summa tasumise korral või juhul, kui täitmisele pööramisest on loobutud.

Täitemenetluse järgmine etapp on võlgniku vahendite väljaselgitamine ning see on täitmistaotluse jaoks väga oluline. Võlgnik on kohustatud andma täitevametnikule oma vahendite kohta teavet, mida ametnik temalt nõuab. Võlgnikuga vesteldakse tema kodus või ta kutsutakse küsitlemiseks selleks määratud ametniku juurde.

Kui täitevkohtunik (vt allpool) või vanemtäitevametnik on täitevametniku aruande kätte saanud, teeb ta täitmistaotluse kohta esialgse otsuse.

Arestimismäärusi, võlgade arestimise määrusi, makse saaja määramise määrusi ning riigi vastu algatatavaid menetlusi käsitleva seaduse kohaseid määrusi

saab teha üksnes täitevkohtunik. Arvesse võetakse võlgniku rahalist olukorda ja muid asjaolusid ning tehakse otsus selle kohta, millised on parimad vahendid kohtuotsuse täitmiseks või kas kohtuotsust on üldse võimalik täita. Pooli teavitatakse ja neile antakse võimalus esitada vastuväiteid. Kui vastuväiteid ei esitata, siis otsus kinnitatakse. Vastuväite esitamise korral edastatakse küsimus arutamiseks täitevkohtunikule.

Täitevametnike staatus, roll, vastutus ja volitused

Kohtuotsuste täitevbürood juhib vanemametnik, kellel on täitevkohtuniku (teatavat liiki kohtuametnik) staatus ja ametijärk. Büroo töötajate hulka kuuluvad vanemtäitevametnik (ja tema asetäitja), määratud ametnikud ja täitevametnikud, kellest igaüks on määratud mõnda Põhja-Iirimaa piirkonda. Kohtuotsuste täitevbüroole antud volitused oma pädevuse teostamiseks on sätestatud 1981. aasta määruses. Eriti oluline on õigus teha eespool loetletud eri täitmismäärusi. Kohtuotsuste täitevbürool on täitemenetlusele kaasa aitamiseks täiendavad volitused. Nende hulka kuuluvad deponeerimismääruste andmine ning tunnistajate väljakutsumine ja küsitlemine, võlgnike küsitlemine nende vahendite väljaselgitamiseks, sealhulgas kolmandate isikute (kellel võib olla teavet võlgniku vahendite ja vara kohta) küsitlemine, ning kohtuotsuste täitmisel sissenõutud raha vastuvõtmine. Samuti on kohtuotsuste täitevbürool õigus jätta täitmistaotlus rahuldamata. Põhjuseid, mille alusel seda võib teha, ei ole 1981. aasta määruses täpsustatud, kuid üldiselt on need juhud, mil taotlejal ei ole õigust kohtuotsust täitmisele pöörata. Kui kohtuotsust ei saa täita mõistliku aja jooksul (täitmismääruse andmisega), võib kohtuotsuste täitevbüroo anda välja teatise ja tõendi selle kohta, et kohtuotsust ei ole võimalik täitmisele pöörata. Kohtuotsuste täitevbürool on ka ulatuslikud volitused peatada kohtuotsuste täitmine kas täielikult või teatavatel tingimustel.

Advokaatide või muude õigusala töötajate abi kasutamine

Iga isik, keda määrus mõjutab, võib ilmuda isiklikult või õigusnõustaja või nõuniku vahendusel kohtuistungile, mida juhatab täitevkohtunik.

Täitmisega seotud kulud

Põhja-Iirimaa kohtuotsuste täitmise süsteemi rahastatakse kasutajate makstavatest lõivudest. Lõivud on sätestatud 1996. aasta kohtuotsuste täitmise lõivude määruse (Põhja-Iirimaa) (muudetud) (*Judgments Enforcement Fees Order (Northern Ireland) 1996 (as amended) (SR 1996/101)*) lisa 1. osas ning need sõltuvad kohtuotsuse alusel sissenõutavast summast; kehtivad lõivud on avaldatud ka Põhja-Iirimaa kohtuteenistuse veebisaidil.

3.2 Peamised tingimused

Kohtuotsuste täitevbüroo pädevus on sätestatud 1981. aasta määruses ja see hõlmab järgmisi kohtuotsuseid: rahasummat käsitlevad kohtuotsused, sealhulgas Põhja-Iirimaa kõikides kohtuastmes tehtud otsused, väljaspool Põhja-Iirimaa tehtud ja Põhja-Iirimaa registreeritud otsused, mõned Euroopa õigusnormide alusel tehtud otsused võlgade või kahju hüvitamise kohta ning teatavad kohtu- ja vahekohtuotsused; kohtuotsused, mille kohaselt on isikul õigus võtta maa oma valdusesse, peamiselt maa valdusesse võtmise määrused hüpoteegipidajate kasuks, ent neid tehakse ka era- ja avaliku sektori rendileandjate kasuks; kohtuotsused, mille kohaselt on isikul õigus nõuda vara üleandmist; kohtuotsused, mille kohaselt peab isik tegema kohtule rahamakse või tegema mingi toimingut konkreetse tähtaja jooksul, ning äriühingute vastu tehtud kohtuotsused.

Kohtuotsuste täitevbüroo pädevusele pöörata kohtuotsused täitmisele on seotud teatavad piirangud, sealhulgas järgmised:

kui kohtuotsust saab täita ainult otsuse teinud kohtu loal, tuleb kõigepealt saada selle kohtu luba;

kui täitmine on peatatud või edasi lükatud, ei saa täitmistaotlust vastu võtta enne, kui peatamine või edasilükkamine on tühistatud;

kui kohtuotsuse täidetavaks muutumisest on möödunud kuus või rohkem aastat, ei saa seda enam täita. Otsuse täitmiseks pärast selle tähtaja möödumist võib esitada täitevkohtunikule taotluse.

Isiku vastu muu kui tema enda nime all tehtud kohtuotsuse täitmiseks on vaja kohtu luba.

Selle, milline täitmismäärus tehakse, otsustab kohtuotsuste täitevbüroo, ja ükski taotleja ei saa nõuda konkreetse meetodi kasutamist.

4 Täitemeetmete ese ja laad

4.1 Millist liiki vara suhtes võib täitemeetmeid rakendada?

Täitemeetmeid võib rakendada palga suhtes, kasutades töötasust kinnipidamise menetlust. Kinnipeetava summa arvutamisel võetakse arvesse „tavapärasest mahaarvamismäär“ ja „kaitstud töötasu määr“. Esimene neist on määr, mille kohaldamist võlgniku sissetuleku suhtes peab kohtuotsuste täitevbüroo mõistlikuks, et tagada võlgniku kohustuse täitmine. Teine on määr, millest allapoole ei tohiks kohtuotsuste täitevbüroo arvates võlgniku sissetulekut vähendada, võttes arvesse tema vahendeid ja vajadusi.

Arestimismääruse võib teha nelja liiki vara suhtes:

vara, milles võlgnikul on müüdav osalus;

raha, vekslid, võlakirjad ja lihtvekslid ning kõik muud võlgnikule kuuluvad väärtpaberid;

mis tahes elukindlustusleping, mis on tehtud ainult võlgniku kasuks, ning

võlgniku abikaasale kuuluv vara, kui kohtuotsusega välja mõistetud võlg on seotud soetatud kauba või osutatud teenustega või üüri või tariifidega, mis kuuluvad tasumisele seoses võlgniku ja tema perekonna kasutuses olevate ruumidega.

Arestimisest on vabastatud järgmine vara: riided, mööbel, voodiriiet ja muud esmavajalikud majapidamistarbed; võlgniku kutsetegevusega seotud töö- ja tarberistad väärtusega kuni 200 Inglise naela; teise isiku vara, mis on võlgniku valduses usaldussuhte alusel, ning kohtu määratud makse saaja valduses olev vara.

Maa arestimise määruse võib teha võlgniku maal asuva mis tahes maatüki või vara suhtes ning „maal asuv vara“ hõlmab kõiki asjaõigusi või piiratud asjaõigusi, servituuti, õigust, omandiõigust, nõuet, käsundiit, pandiõigust või koormist maal, selle suhtes või sellega seoses. Lisaks maale võib arestimismäärusi ja muid sarnaseid määrusi teha ka muud liiki vara suhtes. Eelkõige on selliseks varaks valitsusasutuste, riigi osalusega äriühingute või ettevõtete rahalised vahendid või aktsiad, lihtvõlakirjad, kohtu hallatavad rahalised vahendid ning eraettevõtete osad/aktsiad.

Lisaks sellise rahasumma arestimisele, mille klient võlgneb võlgnikule tehtud töö või osutatud teenuste eest, võib võlgade arestimise määruse teha ka kogu raha suhtes, mis võlgnikul on pangas või ehituslaenuühistus.

4.2 Milline on täitemeetmete mõju?

Kohtuotsuste täitevbüroo tehtud täitmismäärustel on samasugune jõud ja toime nagu kõrge kohtu määrustel. Täitmismääruse täitmata jätmise korral saab kasutada mitmesuguseid täiendavaid täitevolitusi, mille hulgas on:

kuni kuue nädala pikkuse vangistuse määramine, kui tahtlikult on jäetud tasumata osamaksetena tasumise määruse kohased osamaksed või muu

1981. aasta määruse artiklis 107 nimetatud rahasumma;

sekvestreerimise määruse tegemine, mis annab igale sekvesteriks määratud isikule õiguse siseneda mis tahes maale, mis kuulub sellele isikule, kelle suhtes kohtuotsus tehti; sellelt maalt saadava rendi ja kasumi vastuvõtmine, sekvestreerimine ja võtmine ning asjaomase poole kõigi muude isiklike asjade äravõtmine ja nende hoidmine sekvestri all kuni määruse täitmiseni.

Kohtuotsuste täitevbüroo suhtes lugupidamatu käitumise võib edasi kaevata kõrgesse kohtusse, kes võib käsitleda õigusrikkumist nii, nagu see oleks toime pandud selle kohtu suhtes.

4.3 Milline on selliste meetmete kehtivus?

Rahasummat käsitlev kohtuotsus on täidetud, kui kohtuotsuses märgitud summa on makstud. Sellisel juhul lõpetatakse kõik seoses selle kohtuotsusega tehtud täitmismäärused. Kui maa valdusesse võtmise või vara üleandmise määrus on edukalt täidetud, ei või teha edasisi toiminguid, välja arvatud neid, mille eesmärk on nõuda sisse täitmise kulud.

Võlausaldaja või võlgnik võib taotleda kohtuotsuste täitevbüroolt täitmismääruse tühistamist, lõpetamist või muutmist ning toimuda võib ka kohtuistung.

5 Kas sellise meetme kohaldamise otsust on võimalik edasi kaevata?

Ametisisesed kaebused esitab vanemtäitevametnik täitevkohtunikule.

Ametivälise kaebuse võib kohtuotsuste täitevbüroo esitada 1981. aasta määruse artiklis 140 sätestatud faktiliste ja õiguslike asjaolude korral kõrgele kohtule ning õigusküsimuste korral apellatsioonikohtule. Töötasust kinnipidamise määrus on ainus artiklis 140 loetletud rahasummat käsitleva kohtuotsuse täitmisele pööramise määruse liik ja konkreetse täitmismääruse tegemisest keeldumist ei saa üldiselt edasi kaevata.

6 Kas täitmisel on piiranguid, eriti seoses võlausaldaja kaitsega, ja ajalisi piiranguid?

1981. aasta kohtuotsuste täitmise määruse (Põhja-Iirimaa) artiklis 17 ja 1981. aasta kohtuotsuste täitmise eeskirjade (Põhja-Iirimaa) 5. eeskirjas on sätestatud mitu täitmise piirangut. Piirangud on kehtestatud seoses kohtuotsuse täitmise mitme eri stsenaariumiga. Piirangud on kehtestatud selleks, et kaitsta võlgnikku mitme eri olukorra eest, näiteks [kuid mitte ainult]:

- a) enne otsuse täitmisele pööramist tuleb taotleda kohtu luba;
- b) kohus on kohtuotsuse täitmise peatanud või edasi lükanud, mis takistaks kohtuotsuste täitevbürool kohtuotsuse täitmist;
- c) kohtuotsuse täitmise taotlus on esitatud rohkem kui kuus aastat pärast kohtuotsuse täidetavaks muutumise kuupäeva. Sellisel juhul peab võlausaldaja taotlema enne taotluse esitamist büroolt luba otsuse täitmisele pööramiseks; loa andmise otsustab kohtuotsuste täitevbüroo täitevkohtunik;
- d) täitmistaotlust ei võeta vastu, kui kohtuotsuse täidetavaks muutumise kuupäevast on möödunud rohkem kui 12 aastat;
- e) sama kohtuotsuse täitmiseks on esitatud mitu taotlust. Kui on esitatud mitu taotlust, peab võlausaldaja enne sama kohtuotsuse täitmiseks uue taotluse esitamist taotlema luba vanemtäitevametnikult;
- f) võlausaldaja on pärast kohtuotsuse tegemist loovutanud võla kolmandale isikule;
- g) kohus on lisanud täitmata kohtuotsusele tingimuse, mis takistaks kohtuotsuste täitevbürool kohtuotsust täita;
- h) täitmistaotluse rahuldamine, kui on pooleli täitmise peatamise määruse tegemine artikli 103 alusel. Enne täitmistaotluse esitamist tuleb saada selleks täitevkohtuniku luba;
- i) täitmistaotluse rahuldamine, kui artikli 14 lõike 1 alusel on tehtud maksejõuetuse tõttu täitmise peatamise määrus.

Kui kohtuotsuste täitevbüroo on kinnitanud, et kohtuotsust ei ole võimalik täitmisele pöörata (1981. aasta kohtuotsuste täitmise määruse (Põhja-Iirimaa) artiklid 19–21), saab selle kinnituse (võlausaldaja taotlusel) tühistada. Seda saab siiski teha ainult 12 aasta jooksul alates kuupäevast, mil väljastati kinnitus täitmise võimatuse kohta.

1989. aasta aegumistähtaegade määruse (Põhja-Iirimaa) (*Limitations (Northern Ireland) Order 1989*) artiklis 16 on sätestatud kohtuotsuste (ja huvide) täitmise aegumistähtajad, milleks on kuus aastat pärast kohtuotsuse täidetavaks muutumist. Kohtuotsuste täitevbüroo täitevkohtunik võtab seda arvesse üle kuue aasta vanuste kohtuotsuste täitmise taotluste menetlemisel (vt punkt d eespool).

Lingid

[Põhja-Iirimaa kohtuteenistus](#)

See veebileht on osa portaalist „[Teie Euroopa](#)“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

This webpage is part of an EU quality network

Viimati uuendatud: 22/10/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.